

Abort i Norge

Ny lov og bedre tjenester

Abortutvalgets mandat

Utvalget bes gjennomgå bestemmelser i lov om svangerskapsavbrudd og vurdere alternativer til dagens abortnemnder. Utvalget skal innhente kunnskap om og vurdere rådgivningen og veiledningen av kvinner som vurderer svangerskapsavbrudd, samt oppfølgingen av kvinner som tar abort. Dagens organisering av tilbudet bør også vurderes. I tillegg bør utvalget sammenligne praksis for nemnder og oppfølging, med andre nordiske land.

Utvalget skal vurdere et alternativ til dagens abortnemnder som ivaretar dagens grense for selvbestemmelse ved utgangen av tolvte svangerskapsuke og et alternativ der grensen for selvbestemmelse utvides. Utvalget kan forslå endringer i praktisering, lov og forskrift som følge av sine anbefalinger. Utvalget må også vurdere reglene om fosterantallsreduksjoner.

Følgende føringer skal legges til grunn for utvalgets arbeid: Samfunnet skal så langt som råd sikre alle barn betingelser for en trygg oppvekst. Samfunnet skal sørge for at alle får etisk veiledning, seksualopplysning, kunnskap om samlivsspørsmål og tilbud om familieplanlegging, slik at antall svangerskapsavbrudd blir lavest mulig.

Er det grunn til å anta at fosteret er levedyktig utenfor mors liv, skal tillatelse til svangerskapsavbrudd ikke gis.

Medfører svangerskapet overhengende fare for kvinnens liv eller helse, kan det avbrytes uten hensyn til bestemmelsene i loven.

Helsepersonell skal fortsatt ha rett til å reservere seg av samvittighetsgrunner mot å utføre eller assistere ved svangerskapsavbrudd.

Kari Sønderland
leder

Elham Baghestan

Tilde Broch Østborg

Birgitte Heiberg Kahrs

Kristin Holanger Bodenstein

Karl Harald Søvig

Berge Solberg

Morten Magelssen

Marte Kvittum Tangen

Ståle Onsgård Sagabråten

Astrid Grydeland Ersvik

Claus Andreas Klingenberg

Nina Sofie Lem Samuelsen

Abortutvalget

*«Vi elsker moderskapet og vil dets vel,
men bare i full frivillighet og når vi velger
det selv.»*

Katti Anker Møller (1915)

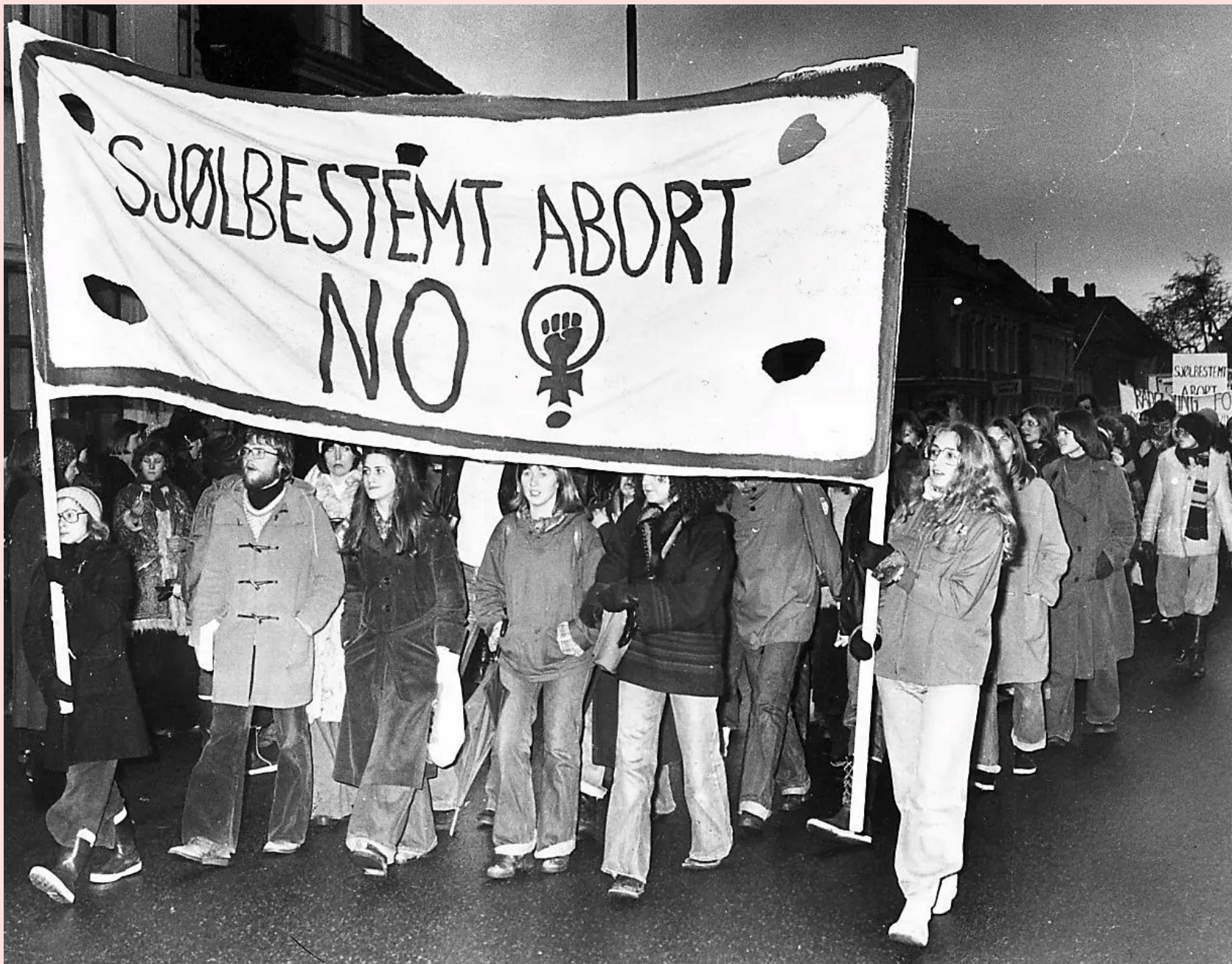
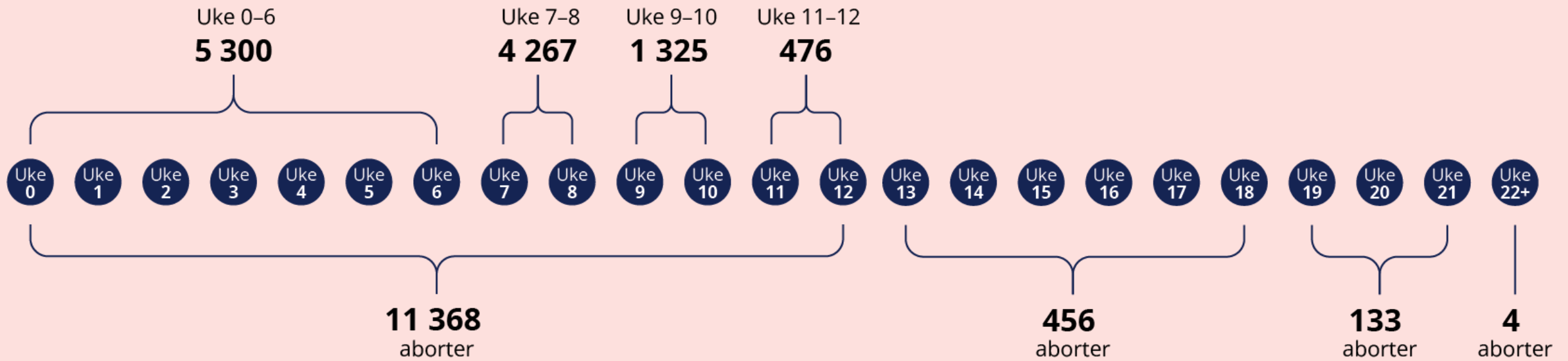

Foto: Jan M. Lillebø, BT

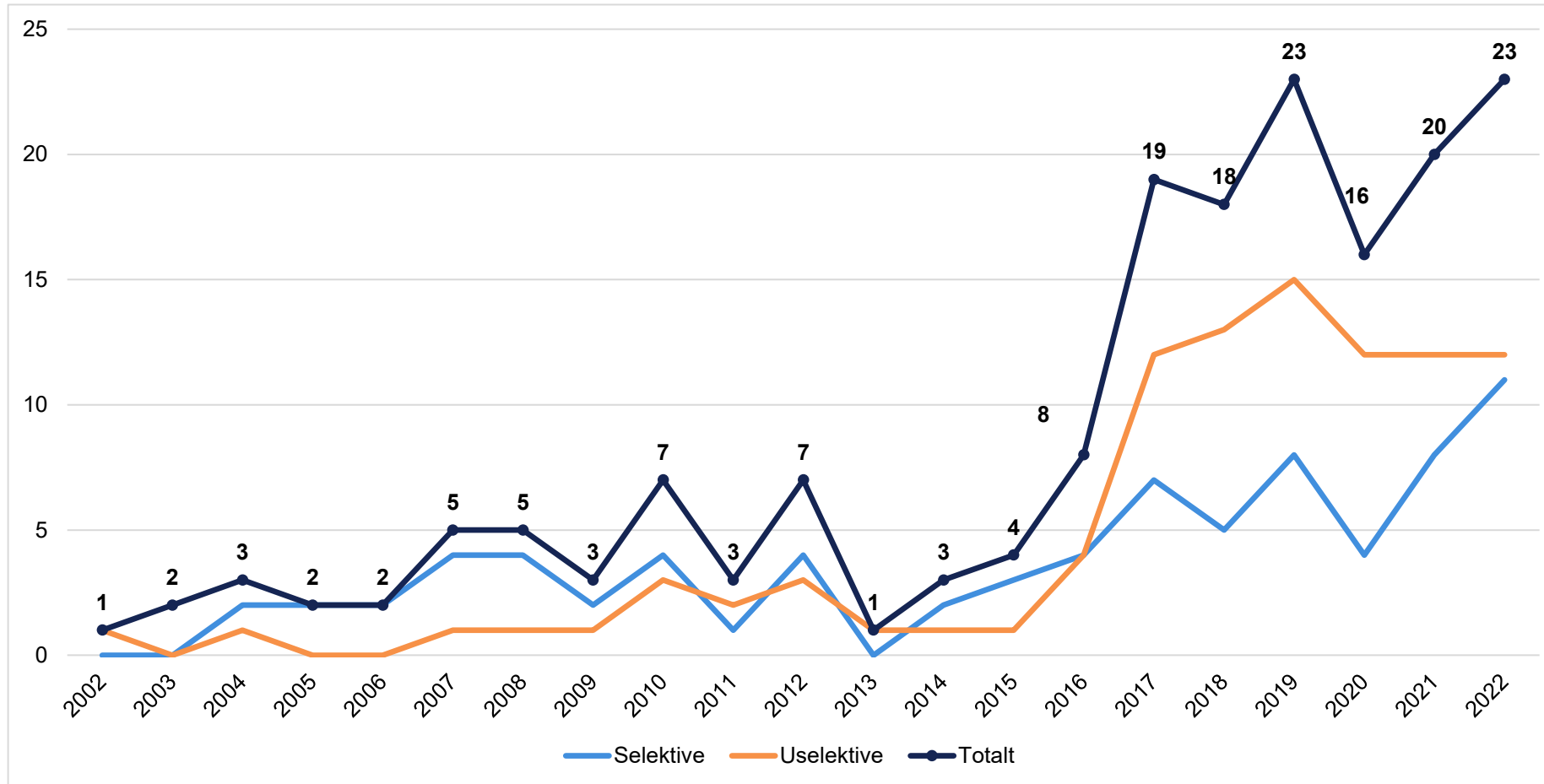

Foto: Rigmor Dahl Delphin. Eier: Oslo Museum

Aborter i Norge 2022

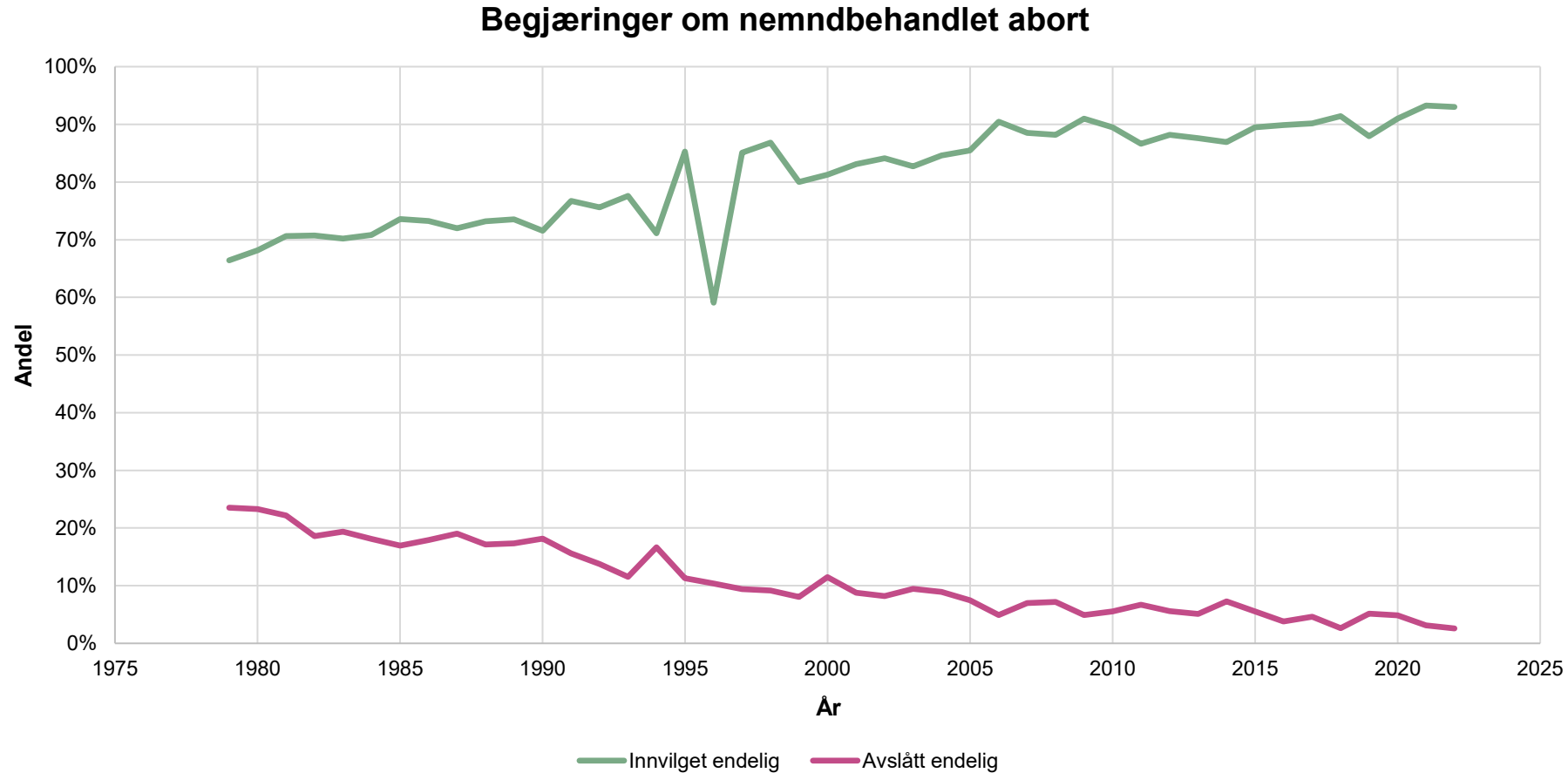
Fosterantallsreduksjoner i Norge 2002-2022

Kilde: Abortregisteret

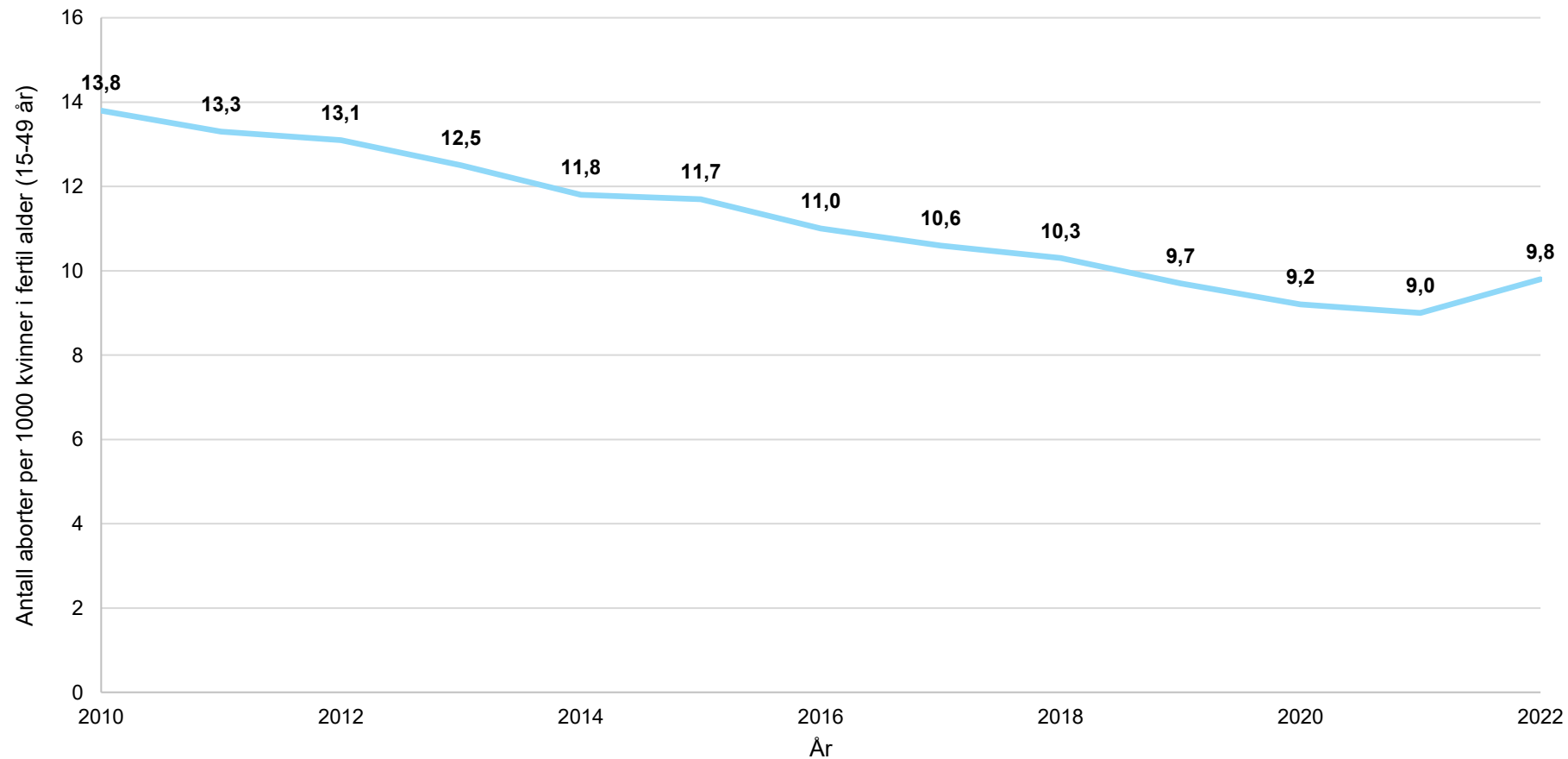

Andel innvilgelseser og avslag 1979–2022

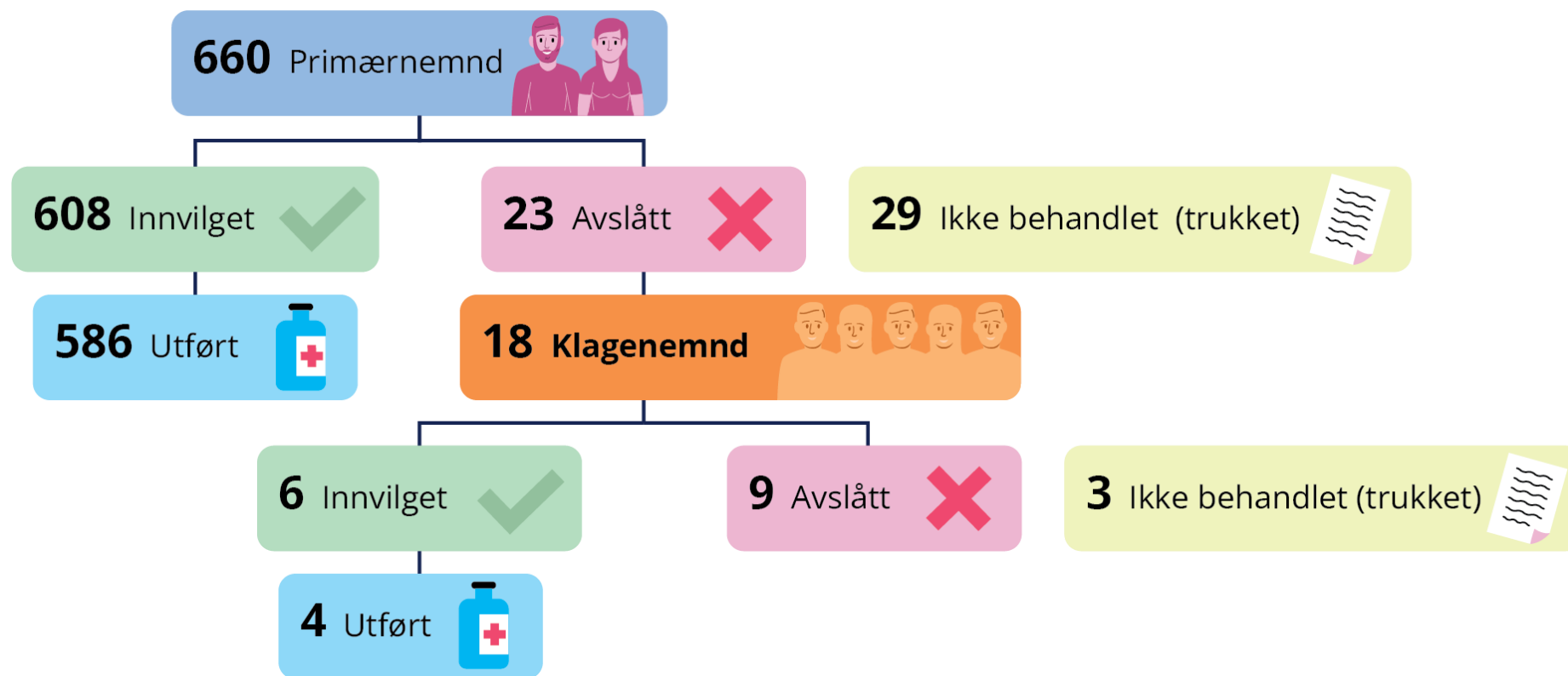
Kilde: Abortregisteret

Antall aborter per. 1000 kvinne 2010-2022 (abortrate)

Kilde: Abortregisteret

Utfall etter nemndbehandling 2022

KVINNERS ERFARINGER MED ABORTNEMNDER

INSTITUTT FOR GLOBAL HELSE OG SAMFUNNSMEDISIN,
UNIVERSITETET I BERGEN

Illustrasjon: Universitetet i Bergen,
Institutt for global helse og
samfunnsmedisin

...du er avhengig av at *de* [nemnda] skal ta en avgjørelse, og hvis jeg hadde lurt på noe så er de de siste jeg ville ha spurt, uansett hvor hyggelige de er

(fra intervju i forskningsrapporten)

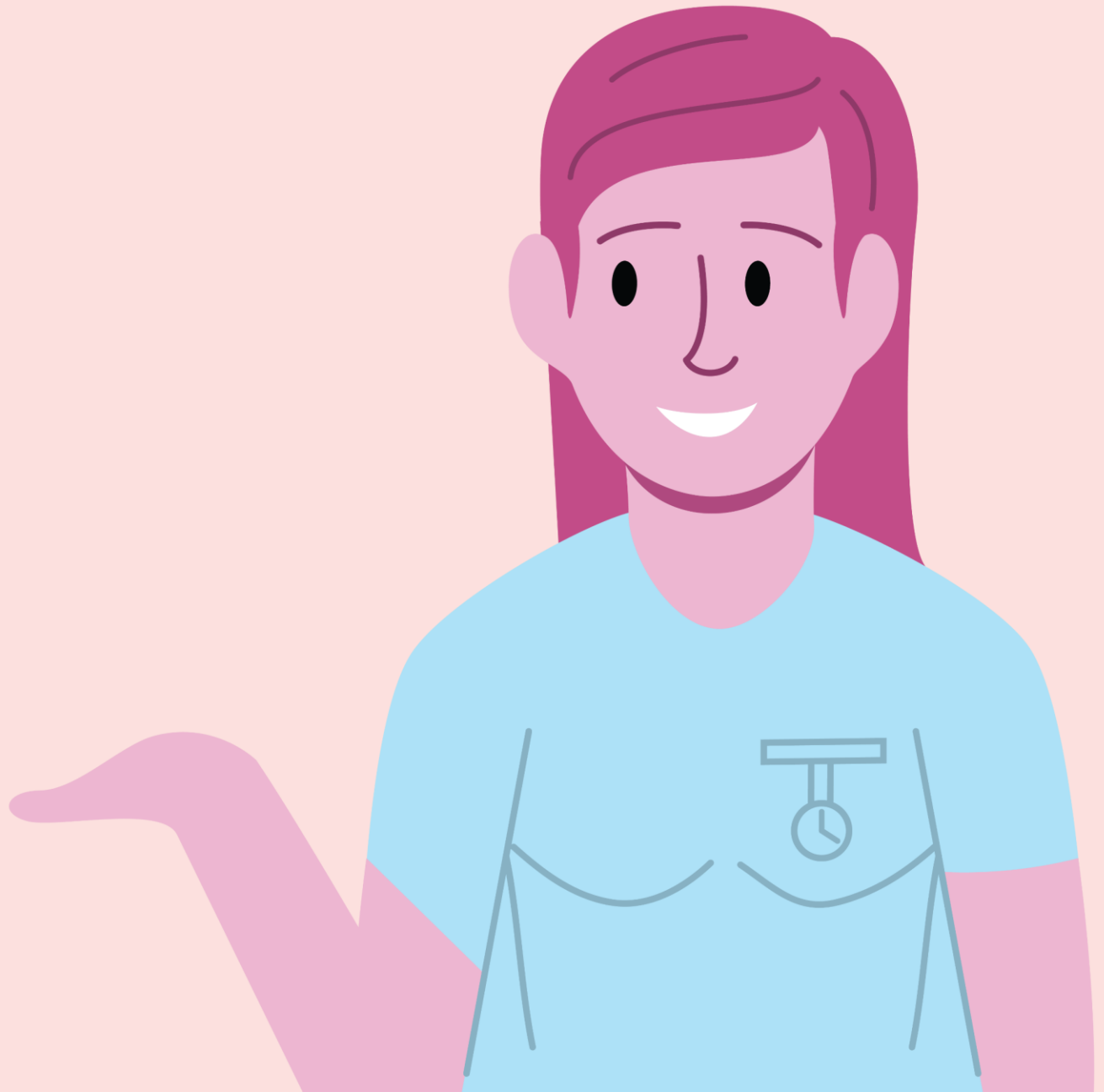

...det [var] først når jeg skulle ha møte med abortnemnda at jeg fikk vite om jeg *hadde et valg eller ikke*.... Så det var litt derfor jeg ville liksom ikke ... jeg turte liksom ikke bestemme meg helt, å si helt ut at det her [ta en abort] vil jeg, for jeg var veldig redd for at jeg kanskje ikke hadde et valg

(fra intervju i forskningsrapporten)

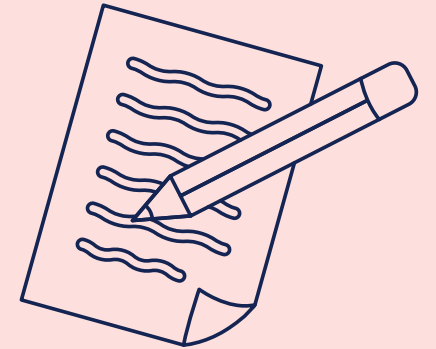
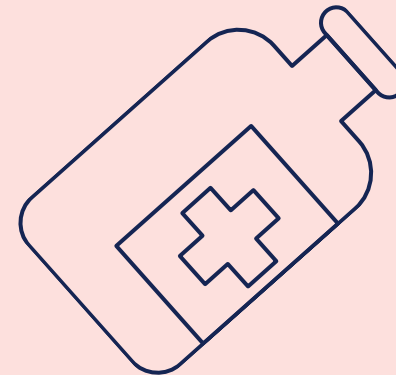
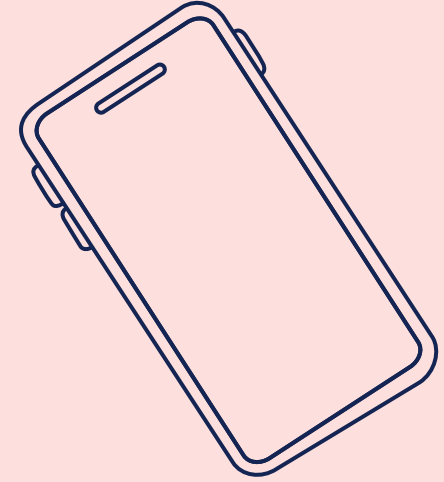

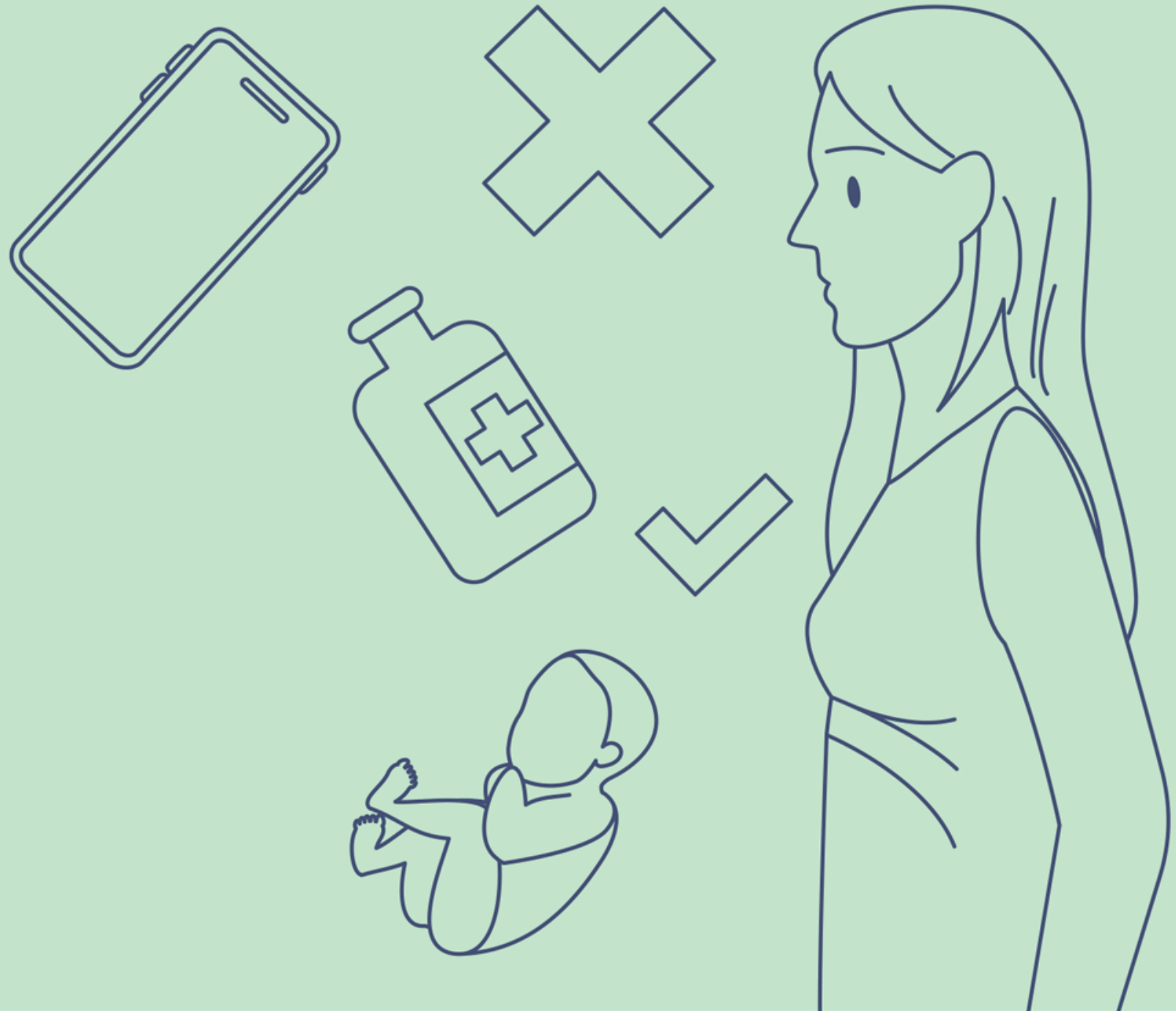
Illustrasjon: FN-sambandet [Menneskerettigheter \(fn.no\)](http://Menneskerettigheter.fn.no)

Abortutvalgets forslag

- Ny abortlov
 - økt selvbestemmelse, nye nemnder, endrede vilkår
- Bedre informasjon, veiledning og oppfølging
- Enklere abortforløp
- Mer kunnskap om abort

Ny abortlov

Økt selvbestemmelse

Et flertall i utvalget, (10 av 13 medlemmer), anbefaler at grensen for selvbestemt abort flyttes til utgangen av 18. svangerskapsuke

Begrunnelse:

- Sikre gravides autonomi og selvbestemmelse
- Beskytte respekten for det ufødte liv
- I tråd med faktisk praksis i dag

Dissens 1

Dagens grense for selvbestemt abort frem til utgangen av 12. svangerskapsuke videreføres

Begrunnelse:

- Har i dag et godt kompromiss
- Skepsis i befolkningen mot utvidelse
- Lover former holdninger
- Beskyttelse av det uperfekte
- Motvirke polarisering

Dissens 2

- Grensen for selvbestemt abort flyttes til utgangen av 22. svangerskapsuke
- Vil fjerne nemndene

Begrunnelse:

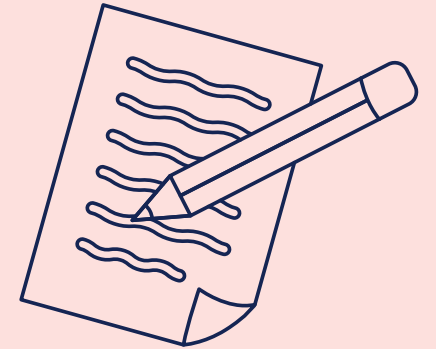
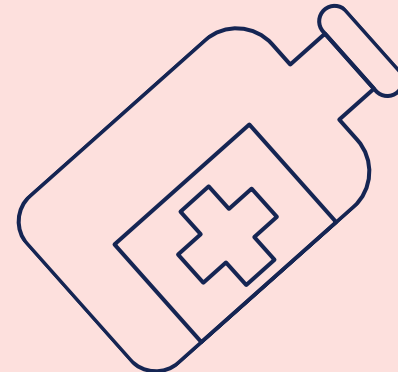
- Kvinnen selv er best i stand til å ta det endelige valget om abort, ikke en nemnd
- Sikre kvinners selvbestemmelse
- I tråd med dagens praksis
- Kun 7 av 158 begjæringer fikk avslag i 2022 mellom uke 18 og 22

Selvbestemmelse for mindreårige gravide og gravide med utviklingshemming eller psykisk lidelse

Hele utvalget anbefaler å styrke den rettslige handleevnen til mindreårige gravide og gravide med utviklingshemming eller psykisk lidelse i spørsmål om abort

Begrunnelse:

- Sikre gravides autonomi og selvbestemmelse i tråd med menneskerettslige krav

Nye vilkår for abort etter tidspunkt for selvbestemmelse

Utvalget anbefaler nye vilkår for abort etter tidspunktet for selvbestemmelse

Begrunnelse:

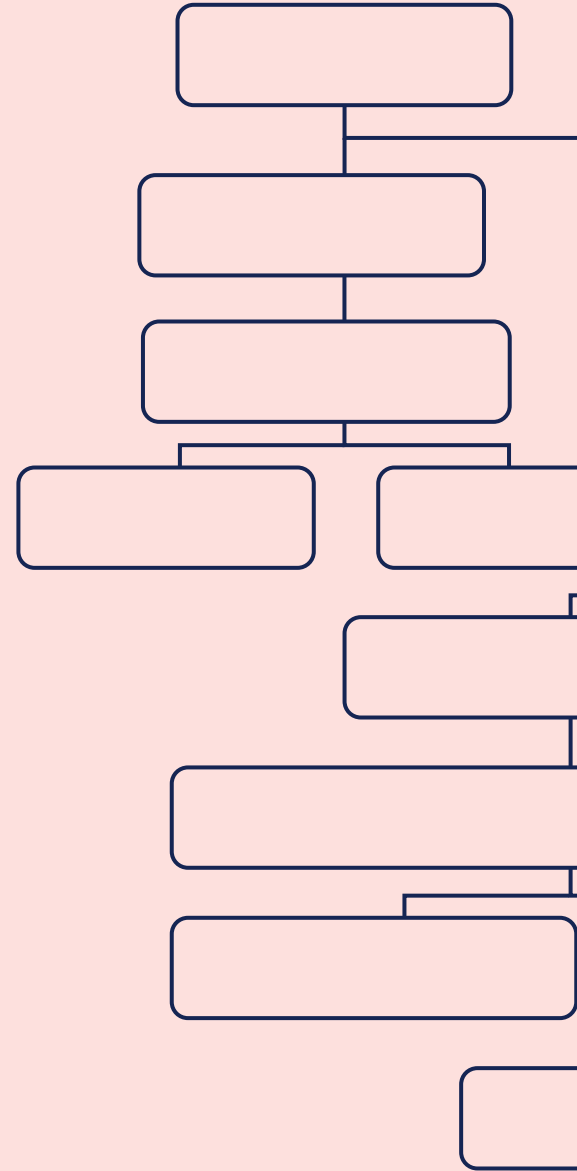
- Tydeligere avveie den gravides interesser og autonomi mot å sikre respekt for det ufødte liv
- Vilkår knyttes opp til kvinnens situasjon og ikke fosterets diagnose
- Kvinnens rettigheter skal ikke begrenses

Regulering av fosterantallsreduksjoner

- Et flertall (7 av 13 medlemmer) i utvalget anbefaler at alle søknader om fosterantallsreduksjon behandles i abortnemnd
- Hele utvalget foreslår obligatorisk veiledning

Hele utvalget legger til grunn følgende hensyn:

- Ta hensyn til risiko for gjenværende foster/fostre
- Utvise forsiktighet ut fra usikker kunnskap
- Sikre god kvalitet i faglige vurderinger
- Sikre at den gravide er godt informert

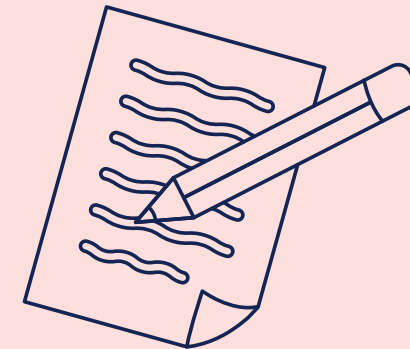
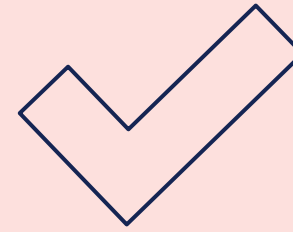

Dissens – regulering av fosterantallsreduksjon

Et mindretall (6 av 13 medlemmer) anbefaler en form for selvbestemmelse til 14. uke.

Begrunnelse:

- Hensynet til kvinners selvbestemmelse og en annen vekting av hensynene

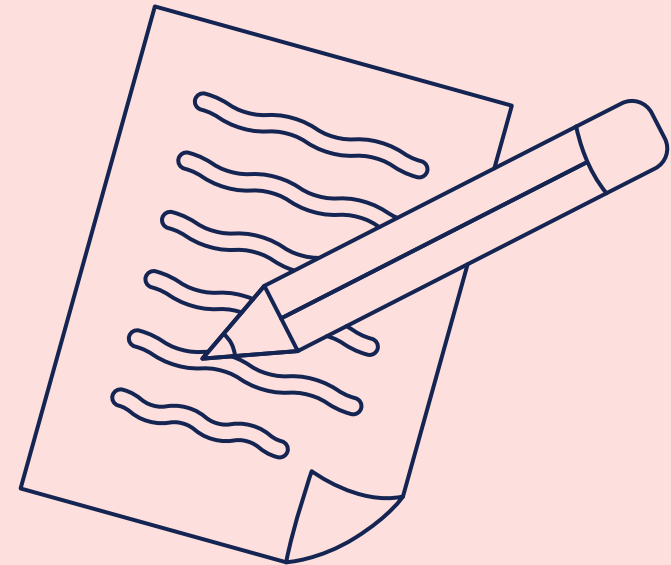
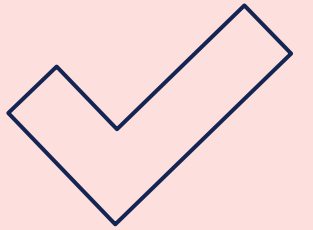
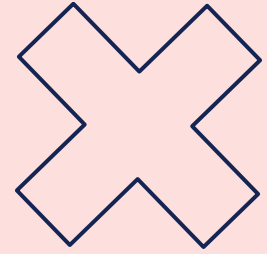
Nye abortnemnder

Hele utvalget anbefaler at dagens abortnemnder avvikles og at det etableres 5-10 nye abortnemnder som skal behandle søknader om abort

Begrunnelse:

- Styrke gravides rettssikkerhet
- Mer effektiv, enhetlig og transparent saksbehandling
- Fjerne dobbeltrollen

Sammensetning av nemndene: en lege, som er leder av nemnda, en jurist og en person med helsefaglig kompetanse

Helsepersonells reservasjonsrett

- Hele utvalget anbefaler å videreføre bestemmelsen om helsepersonells reservasjonsrett i abortforskriften i lovs form for å sikre riktig nivå på regelverket og gi økt synlighet

Oppheve abortlovens straffebestemmelse

- Hele abortutvalget foreslår å oppheve abortlovens bestemmelse om straff for å gjennomføre ulovlig abort eller dele opplysninger
- Utvalget mener dette er tilstrekkelig regulert i annet lovverk

Bedre informasjon, veiledning og oppfølging

- Alle gravide skal ha rett til veiledning og informasjon (som i dag)
- Korresponderende plikt for helsetjenesten til å gi veiledning og informasjon
- Utvalget foreslår også en rett til oppfølgingsamtaler etter abort

Begrunnelse:

- Sikre god informasjon, veiledning og oppfølging

Enklere abortforløp og abort utenfor sykehus

Hele utvalget foreslår at det utarbeides en nasjonal faglig retningslinje med standardisert pasientforløp for abort og flere tiltak knyttet til kvalitet, personell og opplæring

Det foreslås

- Utprøving av sykepleiestyrt abortpoliklinikk flere steder
- Takst for fastleger ved oppfølgende samtale
- Læringsnettverk
- En nasjonal pasient- og brukerundersøkelse
- Gratis abort for alle
- Utredning av tidlig abort utenfor sykehus (før 10. svangerskapsuke)

Mer kunnskap om abort

- Forskningsatsing om abort
- Utredning av endringer i Abortregisteret og Medisinsk fødselsregister
- Følgeevaluering av tidlig ultralyd og NIPT

Begrunnelse:

- Mer forskning og kunnskap om abort er avgjørende for kvalitet, gode tjenester og lovverk

Abort i Norge

Ny lov og bedre tjenester

